

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Tiende Afdeling)

11. april 2019*

»Præjudiciel forelæggelse – betalingstjenester i det indre marked – direktiv 2007/64/EF – artikel 2 og 58 – anvendelsesområde – bruger af betalingstjenester – begreb – gennemførelse af en betalingsordre, udstedt af en tredjepart, om direkte debitering fra en konto, som denne ikke er indehaver af – manglende tilladelse fra indehaveren af den debiterede konto – uautoriseret betalingstransaktion«

I sag C-295/18,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Tribunal da Relação do Porto (appeldomstolen i Porto, Portugal) ved afgørelse af 21. februar 2018, indgået til Domstolen den 30. april 2018, i sagen

Mediterranean Shipping Company (Portugal) – Agentes de Navegação SA

mod

Banco Comercial Português SA,

Caixa Geral de Depósitos SA,

har

DOMSTOLEN (Tiende Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, C. Lycourgos, og dommerne E. Juhász og I. Jarukaitis (refererende dommer),

generaladvokat: H. Saugmandsgaard Øe,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

- Mediterranean Shipping Company (Portugal) – Agentes de Navegação SA ved advogado P. Neves de Sousa,
- Banco Comercial Português SA ved advogados M. Mendes Pereira og N. Carrolo dos Santos,

* Processprog: portugisisk.

– den portugisiske regering ved L. Inez Fernandes, T. Larsen, A. Pimenta og G. Fonseca, som befuldmægtigede,

– Europa-Kommissionen ved P. Costa de Oliveira og H. Tserepa-Lacombe, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 2 og 58 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2007/64/EF af 13. november 2007 om betalingstjenester i det indre marked og om ændring af direktiv 97/7/EF, 2002/65/EF, 2005/60/EF og 2006/48/EF og om ophævelse af direktiv 97/5/EF (EUT 2007, L 319, s. 1).
- 2 Anmodningen er blevet fremsat i en sag mellem Mediterranean Shipping Company (Portugal) – Agentes de Navegação SA (herefter »MSC«) og Banco Comercial Português SA (herefter »BCP-banken«) vedrørende tilbagebetaling af visse beløb, der er hævet på MSC's konto, uden at MSC har givet samtykke hertil.

Retsforskrifter

EU-retten

- 3 Direktiv 2007/64 blev med virkning fra den 13. januar 2018 ophævet og erstattet af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2015/2366 af 25. november 2015 om betalingstjenester i det indre marked, om ændring af direktiv 2002/65/EF, 2009/110/EF og 2013/36/EU og forordning (EU) nr. 1093/2010 og om ophævelse af direktiv 2007/64/EF (EUT 2015, L 337, s. 35). Ikke desto mindre reguleres tvisten i hovedsagen af direktiv 2007/64, henset til tidspunktet for de faktiske omstændigheder.
 - 4 Følgende fremgik af 3., 4., 24., 31. og 35. betragtning til direktiv 2007/64:
 - »(3) Der er allerede vedtaget flere [EU-]retsakter [...] på [...] område[t] [for medlemsstaternes markeder for betalingstjenester] [...] Disse foranstaltninger er fortsat utilstrækkelige. Sameksistensen af både nationale bestemmelser og ufuldstændige [EU-]regler giver anledning til både forvirring og manglende retssikkerhed.
 - (4) Det er derfor helt afgørende, at der på [EU-]niveau indføres moderne og sammenhængende retlige rammer for betalingstjenester, [...] som er neutral[e] og sikrer ensartede vilkår for alle betalingssystemer, således at forbrugerne fortsat har en valgmulighed, hvilket bør betyde et vigtigt skridt fremad, når det gælder forbrugernes udgifter, sikkerhed og effektivitet i forhold til de nuværende nationale systemer.
- [...]
- (24) I praksis er rammeaftaler og betalingstransaktioner omfattet af disse langt mere almindelige og økonomisk vigtige end enkeltstående betalingstransaktioner. Hvis der findes en betalingskonto eller et specifikt betalingsinstrument, kræves der en rammeaftale. [...]

[...]

(31) Med henblik på at reducere risiciene for og konsekvenserne af uautoriserede eller fejlbehæftede betalingstransaktioner, bør brugeren af betalingstjenester snarest muligt orientere udbyderen af betalingstjenester om eventuelle indsigelser, der gøres mod betalingstransaktioner, som angiveligt er uautoriserede eller fejlbehæftede, forudsat at udbyderen af betalingstjenester har opfyldt sine oplysningsforpligtelser efter dette direktiv. [...]

[...]

(35) Der bør indføres bestemmelser om fordeling af tab i tilfælde af uautoriserede betalingstransaktioner. [...]«

5 Direktivets artikel 1, stk. 1, litra a), bestemte følgende:

»Dette direktiv fastlægger regler for medlemsstaternes sondring mellem følgende seks kategorier af udbydere af betalingstjenester:

a) kreditinstitutter [...]«

6 Direktivets artikel 2 bestemte:

»1. Dette direktiv finder anvendelse på betalingstjenester, der ydes i [Unionen]. Bortset fra artikel 73 finder afsnit III og IV i dette direktiv dog kun anvendelse, hvis både betalernes og betalingsmodtagerens udbyder af betalingstjenester eller den udbyder af betalingstjenester, der er involveret i betalingstransaktionen, er etableret i [Unionen].

2. Afsnit III og IV i dette direktiv finder anvendelse på betalingstjenester i euro eller i valutaen i en medlemsstat uden for euroområdet.

3. Medlemsstaterne kan dispensere fra anvendelsen af alle eller en del af bestemmelserne i dette direktiv for så vidt angår de institutter, der er omhandlet i artikel 2 [i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/48/EF af 14. juni 2006 om adgang til at optage og udøve virksomhed som kreditinstitut (EUT 2006, L 177, s. 1)], bortset fra første og andet led i den pågældende artikel.«

7 Samme direktivs artikel 3 opregnede de transaktioner og tjenester, som direktivet ikke fandt anvendelse på.

8 Artikel 4 i direktiv 2007/64 angav, hvad der i direktivet blev forstået ved følgende definitioner:

»[...]

3) »betalingstjeneste«: de forretningsaktiviteter, som er anført i bilaget

[...]

5) »betalingstransaktion«: handling, der initieres af en betaler eller en betalingsmodtager med henblik på at indbetale, overføre eller hæve midler uden hensyn til eventuelle underliggende forpligtelser mellem betaleren og betalingsmodtageren

[...]

- 7) »betaler«: en fysisk eller juridisk person, der er indehaver af en betalingskonto og tillader en betalingsordre fra denne betalingskonto, eller, hvis der ikke er nogen betalingskonto, en fysisk eller juridisk person, der udsteder en betalingsordre
- 8) »betalingsmodtager«: en fysisk eller juridisk person, som er den tiltænkte modtager af de midler, der indgår i en betalingstransaktion
- 9) »udbyder af betalingstjenester«: selskaber som omhandlet i artikel 1, stk. 1, [...]
- 10) »bruger af betalingstjenester«: en fysisk eller juridisk person, som bruger en betalingstjeneste enten som betaler eller som betalingsmodtager eller begge dele

[...]

- 14) »betalingskonto«: en konto oprettet i en eller flere betalingstjenestebrugeres navn med henblik på at gennemføre betalingstransaktioner

[...]

- 28) »direkte debitering«: en betalingstjeneste med henblik på at debitere en betalers betalingskonto, hvor en betalingstransaktion initieres af betalingsmodtageren på grundlag af, at betaleren har meddelt sit samtykke til betalingsmodtageren, til betalingsmodtagerens udbyder af betalingstjenester eller til betalerens egen udbyder af betalingstjenester

[...]«

- 9) Afsnit III i dette direktiv, som omfattede direktivets artikel 30-50, havde overskriften »Åbenhed om betingelserne for og oplysningskravene til betalingstjenester«. Samme direktivs artikel 42, der fremgik af dets kapitel 3 vedrørende rammeaftaler, opregnede de oplysninger og de betingelser, der skulle meddeles brugeren af betalingstjenester. Med hensyn til disse betingelser og oplysninger fremgik det af denne artikels nr. 5), litra d), hvordan og inden for hvilket tidsrum brugeren af betalingstjenester skulle give udbyderen af betalingstjenester meddelelse om en uautoriseret eller fejlbehæftet betalingstransaktion i overensstemmelse med direktivets artikel 58 samt betalingstjenesteudbyderens ansvar for uautoriserede betalingstransaktioner i overensstemmelse med artikel 60. Direktivets artikel 37, stk. 2, som fremgik af dette direktivs kapitel 2, der vedrørte enkeltstående betalingstransaktioner, foreskrev en lignende oplysningspligt, når der var tale om enkeltstående betalingstransaktioner.
- 10) Afsnit IV i direktiv 2007/64, som bestod af direktivets artikel 51-83, havde overskriften »Rettigheder og forpligtelser i forbindelse med udbud og brug af betalingstjenester«. Direktivets artikel 54, som fremgik af dette afsnits kapitel 2, og som vedrørte autorisation af betalingstransaktioner, havde overskriften »Samtykke og tilbagekaldelse af samtykke« og bestemte følgende i stk. 1 og 2:
 - »1. Medlemsstaterne sikrer, at en betalingstransaktion kun anses for at være autoriseret, hvis betaleren har meddelt sit samtykke til at gennemføre betalingstransaktionen. [...]
 2. Samtykke til at gennemføre en betalingstransaktion eller en række betalingstransaktioner meddeles i den form, der er aftalt mellem betaleren og hans udbyder af betalingstjenester.Hvis dette samtykke mangler, anses betalingstransaktionen for uautoriseret.«

- 11 Direktivets artikel 58 med overskriften »Underretning om uautoriserede eller fejlbehæftede betalingstransaktioner« havde følgende ordlyd:

»For at kunne kræve tilbagebetaling af en transaktion skal brugeren af betalingstjenester underrette sin udbyder af betalingstjenester snarest muligt efter at have konstateret uautoriserede eller fejlbehæftede betalingstransaktioner, der giver anledning til krav, [...] og ikke senere end 13 måneder efter debiteringsdatoen, medmindre udbyderen af betalingstjenester, hvor det er relevant, ikke har meddelt oplysningerne om den pågældende betalingstransaktion eller stillet dem til rådighed i overensstemmelse med afsnit III.«

- 12 Direktivets artikel 59 om bevis for autentificering og gennemførelse af betalingstransaktioner bestemte følgende i stk. 1:

»Hvis en bruger af betalingstjenester afviser at have autoriseret en gennemført betalingstransaktion eller hævder, at betalingstransaktionen ikke blev gennemført korrekt, kræver medlemsstaterne, at det er udbyderen af betalingstjenester, der skal bevise, at betalingstransaktionen var autentificeret, korrekt registreret og bogført og ikke var ramt af tekniske svigt eller andre fejl.«

- 13 Samme direktivs artikel 60, der vedrørte betalingstjenesteudbyderens ansvar for uautoriserede betalingstransaktioner, foreskrev følgende i stk. 1:

»Medlemsstaterne sikrer, at betalerens udbyder af betalingstjenester med forbehold af artikel 58 i tilfælde af en uautoriseret betalingstransaktion straks tilbagebetaler betaleren beløbet for den uautoriserede betalingstransaktion og, hvor det er relevant, fører den debiterede betalingskonto tilbage til den situation, der ville have været gældende, hvis den uautoriserede betalingstransaktion ikke var blevet gennemført.«

- 14 I bilaget til direktiv 2007/64 blev de betalingstjenester, som var omfattet af direktivets artikel 4, nr. 3), opregnet. Dette bilags punkt 3 havde følgende ordlyd:

»Gennemførelse af betalingstransaktioner, herunder overførsler af midler til en betalingskonto hos brugerens udbyder af betalingstjenester eller hos en anden udbyder af betalingstjenester:

– gennemførelse af direkte debiteringer, herunder direkte engangsdebiteringer

[...]«

Portugisisk ret

- 15 Direktiv 2007/64 blev gennemført i portugisisk ret ved decreto-lei n° 317/2009 (lovdekret nr. 317/2009) af 30. oktober 2009 (*Diário da República*, serie 1, nr. 211 af 30.10.2009), der i dets bilag I godkendte den retlige ordning om adgang til at optage og udøve virksomhed som betalingsinstitut og til at udbyde betalingstjenester.
- 16 Artikel 2 i denne ordning (herefter »RJSP«) i den affattelse, der finder anvendelse på tvisten i hovedsagen, gentog i det væsentlige definitionerne i artikel 4 i direktiv 2007/64. Navnlige gengav ordningens artikel 2, litra i), j) og m), definitionerne i dette direktivs artikel 4, nr. 7), 8) og 10), og RJSP's artikel 69 svarede i det væsentlige til direktivets artikel 58.

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 17 MSC er indehaver af en indlånskonto i BCP-banken. Efter en revisionskontrol udført i 2014 opdagede dette selskab, at denne konto regelmæssigt var blevet debiteret, idet der var gennemført direkte debiteringer herfra til et tredje selskab (herefter »ordregiveren«), som MSC ikke havde nogen forbindelse med, og uden at selskabet havde givet BCP-banken tilladelse til at gennemføre disse debiteringer.
- 18 Ved skrivelse af 17. november 2014 anmodede MSC BCP-banken om at annullere disse direkte debiteringer, at tilbagebetale de hævede beløb og at tilsende MSC en kopi af de dokumenter, hvorved de direkte debiteringer var blevet tilladt. Efter yderligere korrespondance mellem disse to virksomheder gennemførte banken den ønskede annulation og tilbagebetalte et beløb på 683,48 EUR, der svarede til de direkte debiteringer, som var blevet gennemført i oktober og november 2014.
- 19 I forbindelse med denne korrespondance blev der indhentet en kopi af betalingsanvisningen vedrørende de omhandlede direkte debiteringer hos Caixa Geral de Depósitos SA, i hvilken bank den konto, som disse direkte debiteringer blev indbetalt til, er oprettet (herefter »ordregiverens bank«). BCP-banken kunne i denne forbindelse konstatere, at tilladelsen ikke var blevet givet af indehaveren af den debiterede konto, dvs. MSC, men af ordregiveren, der var et tredje selskab, med henblik på at opnå betalinger til sidstnævnte gennem direkte debiteringer fra en konto, idet det af tilladelsen fremgik, at der var en uoverensstemmelse mellem det angivne kontonummer og den bankidentifikationskode, som MSC havde i BCP-banken.
- 20 Den 10. december 2014 henvendte MSC sig på ny til BCP-banken og gjorde atter gældende, at der var gennemført direkte debiteringer fra dets konto, som selskabet ikke skyldte. Ved skrivelse af 16. december 2014 bekræftede banken, at MSC ikke havde givet nogen tilladelse, eller i det mindste at den var behæftet med fejl eller mangler, og at MSC – forudsat at den lovbestemte frist på 13 måneder i RJSP's artikel 69 var overholdt – således havde ret til at få de gennemførte direkte debiteringer tilbagebetalt, dvs. det beløb, der svarede til de direkte debiteringer, som var gennemført fra oktober 2013 til december 2014. Banken anordnede dernæst denne tilbagebetaling.
- 21 MSC konstaterede efterfølgende, at der i perioden fra maj 2010 til september 2013 var gennemført direkte debiteringer fra dets konto på baggrund af samme omtvistede tilladelse for et beløb på i alt 8 226,03 EUR (herefter »de omtvistede debiteringer«). Ved skrivelse af 3. august 2016 anmodede MSC BCP-banken om også at tilbagebetale dette beløb, hvilket banken afviste.
- 22 MSC anlagde dernæst sag ved Tribunal Judicial da Comarca do Porto (ret i første instans i Porto, Portugal) med påstand om, at BCP-banken skulle tilpligtes at tilbagebetale et beløb svarende til disse debiteringer til MSC. MSC fik ikke medhold i dette søgsmål, under hvilket BCP-banken adciterede ordregiverens bank for at sikre sig muligheden for at kunne anlægge et regresssøgsmål, og MSC iværksatte derfor appel til Tribunal da Relação do Porto (appeldomstolen i Porto), dvs. den forelæggende ret.
- 23 MSC har for denne ret bl.a. gjort gældende, at Tribunal Judicial da Comarca do Porto (ret i første instans i Porto) foretog en urigtig fortolkning og anvendelse af RJSP's artikel 2, litra i), j) og m), og artikel 69, eftersom MSC hverken skulle kvalificeres som »bruger af en betalingstjeneste« som omhandlet i disse bestemmelser eller anses for at være en sådan. Tidsfristen i RJSP's artikel 69 fandt derfor ikke anvendelse. MSC har i denne forbindelse gjort gældende, at det aldrig har indgået nogen form for aftale med BCP-banken eller givet den nogen form for anvisninger til at gennemføre direkte debiteringer fra dets konto af beløb, som vedrørte fakturaer udstedt af ordregiveren. BCP-banken har nedlagt påstand om frifindelse.

- 24 Den forelæggende ret har anført, at det er godtgjort, at BCP-banken regelmæssigt sendte kontoudtog til MSC. Denne ret har endvidere bemærket, at i og med, at MSC er indehaver af en bankkonto i BCP-banken, blev der indledt et aftaleforhold, som kan betegnes som en bankmæssig rammeaftale, mellem disse to parter ved åbningen af denne konto. Den forelæggende ret har tilføjet, at MSC imidlertid ikke har indgået nogen aftale med denne bank med henblik på at tillade en automatisk direkte debitering fra dets konto vedrørende de beløb, som svarer til ordregiverens fakturaer.
- 25 Den forelæggende ret har med henvisning til diverse definitioner i RJSP anført, at anvendelsen af en betalingstjeneste i form af en betalingskonto forudsætter, at der forinden er indgået en rammeaftale, eller, i tilfælde af en enkeltstående betalingstransaktion, at der er indgået en aftale om en enkeltstående betalingstjeneste. Den forelæggende ret er af den opfattelse, at de flere på hinanden følgende gennemførte transaktioner i den foreliggende sag nødvendigvis forudsætter, at der er indgået en rammeaftale mellem MSC og BCP-banken, og at det tilkommer BCP-banken at føre bevis for, at der indgået en sådan aftale for at kunne påberåbe sig RJSP, hvilket den ikke har gjort. Den forelæggende ret har imidlertid bemærket, at RJSP ligeledes regulerer uautoriserede debiteringer, idet den yder bugeren af betalingstjenester beskyttelse i henhold til dens artikel 69.
- 26 Eftersom den forelæggende ret har konstateret, at den tvist, som er indbragt for den, vedrører direkte debiteringer, som er gennemført af et kreditinstitut som omhandlet i artikel 1, litra a), i direktiv 2007/64, er den af den opfattelse, at det er nødvendigt at afgøre, om direktivets anvendelsesområde omfatter sådanne omstændigheder som i den foreliggende sag, og i bekræftende fald om MSC kan anses for en »bruger af betalingstjenester« som omhandlet i direktivets artikel 58.
- 27 Under disse omstændigheder har Tribunal da Relação do Porto (appeldomstolen i Porto) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »1) Skal artikel 2 i direktiv 2007/64[...] fortolkes således, at gennemførelsen af en betalingsordre [...], som er udstedt af en tredjepart, [om direkte debiteringer fra] en konto, som denne ikke er indehaver af, og hvis indehaver hverken har indgået en aftale om en enkeltstående betalingstjeneste eller en rammeaftale om ydelse af betalingstjenester med det pågældende kreditinstitut, skal anses for omfattet af direktivets anvendelsesområde, som defineret i denne artikel?
- 2) Såfremt [det foregående spørgsmål] besvares bekræftende, kan nævnte kontoindehaver da under disse omstændigheder anses for en »bruger af betalingstjenester« som omhandlet i dette direktivs artikel 58?«

Om de præjudicielle spørgsmål

- 28 Det skal indledningsvis bemærkes, at med ordlyden af det første spørgsmål, som ligeledes er relevant med henblik på det andet spørgsmål, har den forelæggende ret henvist til en situation, hvor en betalingsordre om direkte debiteringer, som er udstedt af en tredjepart, er gennemført fra en konto, »hvis indehaver hverken har indgået en aftale om en enkeltstående betalingstjeneste eller en rammeaftale om ydelse af betalingstjenester med det pågældende kreditinstitut«.
- 29 Det fremgår imidlertid af de sagsakter, som Domstolen er i besiddelse af, for det første, at MSC, dvs. den berørte kontoindehaver i hovedsagen, i BCP-banken har en inlånskonto og dermed en betalingskonto som omhandlet i artikel 4, nr. 14), i direktiv 2007/64. Som bemærket af den forelæggende ret, og som det fremgår af 24. betragtning til dette direktiv, tyder forekomsten af en sådan konto på, at der mellem parterne er indgået en rammeaftale som omhandlet i afsnit III, kapitel 3, i dette direktiv. For det andet har den berørte kontoindehaver bestridt, at den nationale bestemmelse til gennemførelse af dette direktivs artikel 58 kan gøres gældende over for selskabet – ikke på grund af den omstændighed, at der ikke foreligger noget aftaleforhold mellem

kontoindehaveren og banken, men fordi de omtvistede direkte debiteringer ikke var blevet tilladt, hverken i henhold til en sådan rammeaftale eller enkeltstående betalingstransaktioner som dem, der er omhandlet i direktivets afsnit III i kapitel 2.

- 30 Den forelæggende ret har med sin henvisning til, at der ikke foreligger noget aftaleforhold mellem MSC og BCP-banken, således alene henvist til, at de omtvistede direkte debiteringer ikke var blevet tilladt af MSC hos denne bank.
- 31 Det fremgår endvidere af forelæggelsesafgørelsen, at MSC ikke tillod disse debiteringer på en anden af de måder, som er foreskrevet i artikel 4, nr. 28), i direktiv 2007/64, og at ordregiver ligeledes var modtager af disse direkte debiteringer som omhandlet i direktivets artikel 4, nr. 8).
- 32 Der er dermed i hovedsagen tale om direkte debiteringer, som blev gennemført af betalingsmodtageren fra en betalingskonto, som den pågældende betalingsmodtager ikke er indehaver af, og uden at indehaveren af den omhandlede konto overhovedet har givet samtykke til disse debiteringer.
- 33 Det er i lyset af disse betragtninger, at de forelagte spørgsmål skal undersøges.

Det første spørgsmål

- 34 Selv om den forelæggende rets første spørgsmål vedrører en fortolkning af artikel 2 i direktiv 2007/64, som omhandler direktivets anvendelsesområde, fremgår det imidlertid af forelæggelsesafgørelsen, at det kun er en af betingelserne for fastlæggelsen af anvendelsesområdet – dvs. betingelsen i denne artikels stk. 1, første punktum, hvorefter dette direktiv finder anvendelse på »betalingstjenester«, der ydes i Unionen – som er omtvistet i hovedsagen.
- 35 Under disse omstændigheder, og henset til de indledende betragtninger, der er anført i nærværende doms præmis 28-32, ønsker den forelæggende ret med det første spørgsmål nærmere bestemt oplyst, om artikel 2, stk. 1, i direktiv 2007/64 skal fortolkes således, at gennemførelsen af direkte debiteringer, som er initieret af betalingsmodtageren fra en betalingskonto, som denne betalingsmodtager ikke er indehaver af, og som indehaveren af den således debiterede konto ikke har givet samtykke til, er omfattet af begrebet »betalingstjenester« som omhandlet i denne bestemmelse.
- 36 Ifølge Domstolens faste praksis skal der ved fortolkningen af en EU-retlig bestemmelse ikke blot tages hensyn til dennes ordlyd, men også til den sammenhæng, hvori den indgår, og til de mål, der forfølges med den ordning, som den udgør en del af (dom af 17.11.1983, Merck, 292/82, EU:C:1983:335, præmis 12, og af 4.10.2018, ING-DiBa Direktbank Austria, C-191/17, EU:C:2018:809, præmis 19 og den deri nævnte retspraksis).
- 37 Hvad angår direktiv 2007/64 er begrebet »betalingstjenester« i dets artikel 4, nr. 3), defineret som »de forretningsaktiviteter, som er anført i bilaget«. I bilagets punkt 3 præciseres det, at gennemførelse af »betalingstjenester« er omfattet af dette begreb, som ifølge direktivets artikel 4, nr. 5), er handlinger, der initieres af en betaler eller en betalingsmodtager med henblik på at indbetale, overføre eller hæve midler uden hensyn til eventuelle underliggende forpligtelser mellem betaleren og betalingsmodtageren. Disse handlinger omfatter ifølge bilagets punkt 3, første led, gennemførelse af direkte debiteringer, herunder direkte engangsdebiteringer. »Direkte debiteringer« er i direktivets artikel 4, nr. 28), i det væsentlige defineret som »en betalingstjeneste med henblik på at debitere en betalers betalingskonto, hvor en betalingstransaktion initieres af betalingsmodtageren på grundlag af, at betaleren har meddelt sit samtykke«, og begrebet »betaler« er i denne artikel 4, nr. 7), bl.a. defineret som »en fysisk eller juridisk person, der er indehaver af en betalingskonto og tillader en betalingsordre fra denne betalingskonto«.

- 38 Det fremgår af disse bestemmelser, at gennemførelsen af direkte debiteringer, der initieres af betalingsmodtageren fra en konto, som vedkommende ikke er indehaver af, er omfattet af begrebet »betalingstjenester« i artikel 2, stk. 1, i direktiv 2007/64, selv uden eventuelle underliggende forpligtelser mellem betaleren og betalingsmodtageren, når betaleren, som er indehaver af den således debiterede betalingskonto, har givet samtykke til disse direkte debiteringer. Disse bestemmelser gør det imidlertid ikke muligt i sig selv uden en sådan tilkendegivelse entydigt at fastslå, om gennemførelsen af direkte debiteringer, der initieres af betalingsmodtageren fra en konto, som vedkommende ikke er indehaver af, også er omfattet af dette begreb, når indehaveren af den debiterede konto ikke har givet sit samtykke til disse direkte debiteringer.
- 39 Under sådanne omstændigheder skal der tages hensyn til den sammenhæng, hvori begrebet »betalingstjenester« indgår, og til de mål, der forfølges med dette direktiv.
- 40 Hvad angår sammenhængen bemærkes, at gennemførelsen af direkte debiteringer fra en betalingskonto i tilfælde, hvor indehaveren af den pågældende konto ikke har givet sit samtykke, ikke er omfattet af de betalingstransaktioner, som i henhold til artikel 3 i direktiv 2007/64 er udelukket fra dets anvendelsesområde.
- 41 Det skal endvidere bemærkes, at flere bestemmelser i direktiv 2007/64 har til formål at regulere »uautoriserede betalingstransaktioner«, der er et begreb, som ifølge direktivets artikel 54, stk. 1, og 2, vedrører transaktioner uden samtykke fra betaleren. Dette gælder således dette direktivs artikel 42, stk. 5, litra d), som præciserer, at blandt de oplysninger og betingelser, som skal meddeles brugeren af betalingstjenester ved indgåelsen af en rammeaftale, henhører oplysninger om, hvordan og inden for hvilket tidsrum denne bruger skal give udbyderen af betalingstjenester meddelelse om en uautoriseret eller fejlbehæftet betalingstransaktion, samt betalingstjenesteudbyderens ansvar for uautoriserede betalingstransaktioner, og direktivets artikel 37, stk. 2, som opstiller en lignende betingelse hvad angår enkeltstående betalingstransaktioner.
- 42 For det første vedrører artikel 58 i direktiv 2007/64 underretning om uautoriserede eller fejlbehæftede betalingstransaktioner. Dernæst vedrører direktivets artikel 59 i det væsentlige fordeling af bevisbyrden i tilfælde af, at en bruger af en betalingstjeneste nægter at have tilladt en gennemført betalingstransaktion. Endelig regulerer direktivets artikel 60 og 61 det ansvar, som henholdsvis udbyderen af betalingstjenesten og betaleren bærer.
- 43 Såfremt den omstændighed, at indehaveren af en debiteret betalingskonto ikke har givet sit samtykke til gennemførelsen af en direkte debitering fra denne konto, ville gøre det muligt at undtage en sådan transaktion fra begrebet »betalingstjenester« i artikel 2, stk. 1, i direktiv 2007/64 og således fra direktivets anvendelsesområde, ville disse bestemmelser, for så vidt som de vedrører uautoriserede betalingstransaktioner frarøves enhver betydning og fratage direktivet dets effektive virkning.
- 44 Det fremgår således af den sammenhæng, hvori dette begreb indgår, at det skal fortolkes således, at det omfatter gennemførelse af direkte debiteringer, der initieres af betalingsmodtageren fra en konto, som den pågældende ikke er indehaver af, selv når indehaveren af den således debiterede konto ikke har givet sit samtykke til disse direkte debiteringer.
- 45 Denne fortolkning bekræftes af de mål, som forfølges med direktiv 2007/64. I tredje og fjerde betragtning til direktivet er det i det væsentlige anført, at sameksistensen af både nationale bestemmelser og ufuldstændige EU-regler inden for medlemsstaternes markeder for betalingstjenester giver anledning til både forvirring og manglende retssikkerhed, hvorfor det er absolut nødvendigt, at der på EU-niveau indføres moderne og sammenhængende retlige rammer for betalingstjenester, som er neutrale og sikrer ensartede vilkår for alle betalingssystemer, således at forbrugerne fortsat har en valgmulighed, hvilket bør betyde et vigtigt skridt fremad, når det gælder sikkerhed og effektivitet i forhold til de nuværende nationale systemer.

- 46 I denne forbindelse fremgår det i det væsentlige af 31. betragtning til dette direktiv, at med henblik på at reducere risiciene for og konsekvenserne af uautoriserede eller fejlbehæftede betalingstransaktioner bør brugeren af betalingstjenester snarest muligt orientere udbyderen af betalingstjenester om eventuelle indsigelser, der gøres mod sådanne transaktioner, og 35. betragtning hertil præciserer ligeledes, at der bør indføres bestemmelser om fordeling af risiciene i tilfælde af uautoriserede betalingstransaktioner.
- 47 Hvis uautoriserede betalingstransaktioner som de i hovedsagen omhandlede direkte debiteringer var udelukket fra anvendelsesområdet for direktiv 2007/64, ville en del af disse betragtninger ikke alene være uden mening, men også være til hinder for gennemførelsen af de mål, som følges med dette direktiv, og som fremgår af disse betragtninger. En sådan udelukkelse ville nemlig fratage markedsdeltagerne den beskyttelse, som direktivet ved at fastsætte bestemmelser, der på EU-niveau ensartet regulerer visse følger af uautoriserede betalingstransaktioner, har til formål at yde dem, når der er tale om sådanne betalingstransaktioner.
- 48 På baggrund af samtlige ovenstående betragtninger skal det første spørgsmål besvares med, at artikel 2, stk. 1, i direktiv 2007/64 skal fortolkes således, at gennemførelsen af direkte debiteringer, som er initieret af betalingsmodtageren fra en betalingskonto, som denne betalingsmodtager ikke er indehaver af, og som indehaveren af den således debiterede konto ikke har givet samtykke til, er omfattet af begrebet »betalingstjenester« som omhandlet i denne bestemmelse.

Det andet spørgsmål

- 49 Med det andet spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 58 i direktiv 2007/64 skal fortolkes således, at begrebet »brugeren af betalingstjenester« som omhandlet heri omfatter indehaveren af en betalingskonto, fra hvilken der er gennemført direkte debiteringer uden indehaverens samtykke.
- 50 Artikel 58 bestemmer i det væsentlige, at for at kunne kræve tilbagebetaling af en transaktion skal brugeren af betalingstjenester underrette sin udbyder af betalingstjenester snarest muligt efter at have konstateret uautoriserede eller fejlbehæftede betalingstransaktioner, der giver anledning til krav, og ikke senere end 13 måneder efter debiteringsdatoen, forudsat – hvilket ikke er tilfældet i hovedsagen – at udbyderen af betalingstjenester har opfyldt visse oplysningsforpligtelser.
- 51 Hvad angår direktiv 2007/64 defineres begrebet »brugeren af betalingstjenester« i dets artikel 4, nr. 10), som »en fysisk eller juridisk person, som bruger en betalingstjeneste enten som betaler eller som betalingsmodtager eller begge dele«.
- 52 Med hensyn til ordlyden af denne bestemmelse, sammenholdt med direktivets artikel 4, nr. 7) og 8), vedrørende begreberne »betaler« og »betalingsmodtager«, forekommer en indehaver af en betalingskonto, som er blevet debiteret uden indehaverens samtykke, ganske vist ikke at være omfattet af begrebet »bruger af betalingstjenester«. Som det allerede i det væsentlige er fastslået i denne doms præmis 48, er gennemførelsen af direkte debiteringer fra en betalingskonto, som indehaveren af den debiterede konto ikke har givet samtykke til, imidlertid for det første omfattet af begrebet »betalingstjenester« som omhandlet i direktivets artikel 2, stk. 1. For det andet fremgår det af ordlyden af artikel 58 og af overskriften hertil, at denne bestemmelse navnlig finder anvendelse på uautoriserede betalingstransaktioner.
- 53 Under disse omstændigheder skal begrebet »brugeren af betalingstjenester« fortolkes således, at det omfatter indehaveren af en betalingskonto, hvorfra der er gennemført direkte debiteringer uden indehaverens samtykke. En sådan fortolkning er i øvrigt af de samme grunde som dem, der er redegjort for i præmis 47 ovenfor, i overensstemmelse med de mål, der følges med direktiv 2007/64, og som der er henvist til i nærværende doms præmis 45 og 46.

- 54 Henset til ovenstående betragtninger skal det andet spørgsmål besvares med, at artikel 58 i direktiv 2007/64 skal fortolkes således, at indehaveren af en betalingskonto, fra hvilken der er gennemført direkte debiteringer uden indehaverens samtykke, er omfattet af begrebet »brugeren af betalingstjenester« i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i denne artikel.

Sagsomkostninger

- 55 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Tiende Afdeling) for ret:

- 1) **Artikel 2, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2007/64/EF af 13. november 2007 om betalingstjenester i det indre marked og om ændring af direktiv 97/7/EF, 2002/65/EF, 2005/60/EF og 2006/48/EF og om ophævelse af direktiv 97/5/EF skal fortolkes således, at gennemførelsen af direkte debiteringer, som er initieret af betalingsmodtageren fra en betalingskonto, som denne betalingsmodtager ikke er indehaver af, og som indehaveren af den således debiterede konto ikke har givet samtykke til, er omfattet af begrebet »betalingstjenester« som omhandlet i denne bestemmelse.**
- 2) **Artikel 58 i direktiv 2007/64 skal fortolkes således, at indehaveren af en betalingskonto, fra hvilken der er gennemført direkte debiteringer uden indehaverens samtykke, er omfattet af begrebet »brugeren af betalingstjenester« i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i denne artikel.**

Underskrifter